

ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑ & ΧΡΗΣΗ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΣΕ ΝΕΟΣΥΛΛΕΚΤΟΥΣ

Ορέστης Γιωτάκος (*MD, MSc, PhD*)

Αρχίατρος - Ψυχίατρος

Τα δεδομένα

Οι στρατιώτες αποτελούν πληθυσμό υψηλού κινδύνου για αυτοκτονική συμπεριφορά, στη διάρκεια κυρίως της βασικής εκπαίδευσης

Η αυτοκτονία είναι μία από τις συχνότερες αιτίες θανάτου μεταξύ των στρατευσίμων

Η αυτοκτονική συμπεριφορά παρουσιάζει υψηλή συννοσηρότητα με τη χρήση ναρκωτικών ουσιών

Η χρήση ουσιών πιθανόν λειτουργεί ως αυτοθεραπεία, καλύπτοντας τη δραματική έκφραση μοναξιάς του αυτοκτονικού ατόμου

Στόχος της έρευνας

■ προσδιορισμός αυτοκτονικότητας

■ προσδιορισμός χρήσης ναρκωτικών ουσιών

■ διερεύνηση συσχέτισης επιπέδων αυτοκτονικότητας και αίσθησης συνοχής

■ υπολογισμός συνοσηρότητας (συνύπαρξης) αυτοκτονικής συμπεριφοράς και χρήσης ναρκωτικών ουσιών

■ προσδιορισμός της τάσης των συμπεριφορών αυτών να συνεχίζονται από την πολιτική στη στρατιωτική ζωή

Μέθοδος

- Συμμετείχαν **1.098** νεοσύλλεκτοι στρατιώτες
- 35η ημέρα
- Ανώνυμο ερωτηματολόγιο που αφορούσε εμπειρίες σχετικές με αυτοκτονικό ιδεασμό ή συμπεριφορά, καθώς και με συμπεριφορές χρήσης τοξικών ή εθιστικών ουσιών.
- Ερωτηματολόγιο Antonovsky «*Sense of Coherence Questionnaire*». Αυτοαναφορικό ερωτηματολόγιο που μετρά την αίσθηση συνοχής του ατόμου

Αποτελέσματα: *Η Αυτοκτονικότητα*

- Το 11,7% και 24,0% είχαν αντίστοιχα: προηγούμενη και παρούσα *“αίσθηση ότι η ζωή δεν έχει κανένα νόημα”*.
- Δεν ήταν σημαντικές οι διαφορές μεταξύ προηγούμενων και παρόντων:
  - *“ευχών θανάτου”* (8,9% Vs 9,2%),
  - *“αυτοκτονικών σκέψεων”* (8,3% Vs 7,6%), και
  - *“αποπειρών αυτοκτονίας”* (2,4% Vs 2,9%),

Αποτελέσματα: *Η αίσθηση συνοχής*

- Όλες οι υποομάδες με αυτοκτονικότητα έδειξαν σημαντικά χαμηλότερα επίπεδα αίσθησης συνοχής (sense of coherence), σε σύγκριση με το συνολικό δείγμα ($p < 0.00$)

Αποτελέσματα: *Η χρήση ουσιών*

- Κατάχρηση Αλκοόλ: 250 (22.8%) Vs 102 (9.3%), $p=0,05$
- Χασίς ή/και Χάπια: 103 (9.4%) Vs 79 (7.2%), *NS*
- Ηρωίνη ή/και Κοκαΐνη: 54 (4.9%) Vs 43 (3.9%), *NS*

- 2,4%, 1,4% και 1,2% ήταν "νέα περιστατικά" αντίστοιχα, για τη "κατάχρηση αλκοόλ", "χασίς/χαπιών" και "ηρωίνης/κοκαΐνης".

Αποτελέσματα: *Η συννοσηρότητα*

- Συννοσηρότητα προηγούμενης αυτοκτονικότητας και χρήσης τοξικών ουσιών:
από 16 % έως 33 %, ανάλογα με την ουσία
- Συννοσηρότητα παρούσης αυτοκτονικότητας και χρήσης τοξικών ουσιών:
από 31 % έως 44 %, ανάλογα με την ουσία
- Τα άτομα με προηγούμενη ή παρούσα χρήση τοξικών ουσιών είχαν σημαντικά περισσότερες πιθανότητες για προηγούμενη ή παρούσα αυτοκτονικότητα, αντίστοιχα, σε σχέση με τα άτομα που δεν είχαν παρόμοιο ιστορικό χρήσης ουσιών

Αποτελέσματα:

Η συνέχεια των συμπεριφορών

- Προηγούμενη αυτοκτονική συμπεριφορά ή συμπεριφορά χρήσης ουσιών:
Σημαντικά πιθανότερο να παρουσιασθεί και στη διάρκεια της θητείας, σε σχέση με τη μη ύπαρξη παρόμοιου ιστορικού
- Προηγούμενη «κατάχρηση αλκοόλ», «χρήση χασίς ή/και χαπιών» ή «χρήση ηρωίνης ή/και κοκαΐνης»:
έχει αντίστοιχα 20, 120 και 99 φορές περισσότερες πιθανότητες να συνεχιστεί στη διάρκεια της θητείας, σε σχέση με τα άτομα που δεν έχουν παρόμοιο ιστορικό παρελθούσης χρήσης
- Προηγούμενη ή παρούσα χρήση τοξικών ουσιών:
Σημαντικά πιθανότερο να συνυπάρχει με προηγούμενη ή παρούσα αυτοκτονικότητα, αντίστοιχα, σε σχέση με τη μη ύπαρξη ιστορικού χρήσης ουσιών

Συμπεράσματα

- Βρέθηκε *υψηλός επιπολασμός της αυτοκτονικότητας, με ή χωρίς συνοσηρότητα με χρήση ναρκωτικών ουσιών*, στους κατά τα φαινόμενα φυσιολογικούς αυτούς νέους
- Θεωρείται αναγκαία:
  - η *έγκαιρη ανίχνευση των υψηλής επικινδυνότητας αυτών συμπεριφορών*
  - *παρακολουθώντας στενότερα τα φαινόμενα αυτά*
  - *εφαρμόζοντας πιο αποτελεσματικά προγράμματα πρόληψης*

Συμπεράσματα & Προτάσεις

■ Σταθερή συνεργασία μεταξύ των καθιερωμένων ψυχοκοινωνικών ομάδων και των διοικήσεων

■ Ανάπτυξη περιεκτικών ερωτηματολογίων & τεχνικών υψηλής ικανότητας ανίχνευσης και πρόβλεψης

■ Εφαρμογή στρατηγικών αντιμετώπισης του άγχους προσαρμογής

■ Τοξικολογική εξέταση ούρων,
[ψυχιατρική κλινική, υποψήφιοι αξιωματικοί, επιλογή ΕΠ.ΟΠ., ειρηνευτικές αποστολές, δειγματοληπτική σε νεοσύλλεκτους]

Βιβλιογραφία

Giotakos O. Suicidal ideation, substance abuse, and sense of coherence in Greek male conscripts.

Military Medicine, 2003, 168(6): 447-450.

Γιωτάκος Ο. Συννοσηρότητα αυτοκτονικότητας και χρήσης τοξικών ουσιών σε νεοσύλλεκτους στρατιώτες.

Ιατρική Επιθεώρηση Ενόπλων Δυνάμεων, 2003, 37 (1-2): 57-63.

Γιωτάκος Ο. Χρήση ναρκωτικών ουσιών σε νεοσύλλεκτους στρατιώτες

Τετράδια Ψυχιατρικής, 2003, 83: 101-104.